

BLOKFLAUTAS SPĒLES IZMANTOŠANAS IESPĒJAS MŪZIKAS MĀCĪBĀ 1. KLAŠU SKOLĒNIEM

The possibilities of using the playing of recorder in the music teaching for the first grade pupils

Iveta Kepule

Rēzeknes Augstskola, Atbrīvošanas aleja 115, Rēzekne, Latvija,

e-pasts: kepuke.iveta@gmail.com

Abstract. *The goal of the paper is to evaluate and propose methodological techniques for the introduction of the playing of recorder in the music teaching for the first grade pupils, in order to more successfully develop the basic singing skills.*

Methods: analysis of the teaching and psychological literature regarding the possibilities of playing the recorder in the music teaching, observation and analysis of the process of music teaching and the reflection on the personal experience in connection with the standard of the General education of Latvia in the music teaching. Analysis of the informal discussion based on the use of playing of recorder in the music lesson. Modeling of the pupils' practical activities in music teaching in the primary school.

Results: Methodological techniques are proposed for the development of the basic singing skills using the playing of recorder, and the creation of the cooperation among the students and their self-expression skills in the music lessons is encouraged.

A teacher starting the formation of the basic singing skills often in the teaching process faces the situation, when the majority of the pupils in the class have an insufficiently developed ability to listen and reproduce the sound using their voice. One of the goals of the music teaching is to create correct vocal skills of the pupils, placing an emphasis on proper inhalation, creation of sound and also on a posture. Correct breathing is important both for singing and playing the recorder, but the tune culture is formed by the interaction of the breathing and posture. These singing aspects have the common characteristics with the basics of playing the recorder: interaction of breathing and posture forms the timbre of the recorder's sound.

The pupils initially cannot physically sing a certain pitch, but playing of recorder helps them to obtain a certain pitch of the sound using their hands, thereby allowing hearing and reproducing the sound, while simultaneously developing preconditions for the composition of stable melody in the playing of recorder. The pupils acquire the note reading skills simultaneously with the learning of proper breathing and blowing in. In order for the pupils to easier comprehend the recording of the note rhythm, they are offered to play simple rhythm examples, gradually increasing the number of ledger lines until a full staff is reached. Such method of learning to read the notes allows comprehending that the same melody can be played at different pitches.

Any sound is always perceived and processed together with its duration and timbre (Griffin, 2007), so the combination of the sound of playing the recorder and singing gives an additional impulse to the pupils' auricular centre. The timbral differences of the sounds of recorder and human voice are processed in different areas of the brain – the secondary and associative; therefore it is reasonable to assume that the combination of playing the recorder and singing stimulates the brain activity, based on the research of M. Tervaniemi and I. Winklera (Tervaniemi & Winklera, 1997).

The use of the playing of recorder in teaching music is not new in the music education. In the middle of 20th century, it was popularized in their philosophies of teaching music by Karl Orff, Shinichi Suzuki and Zoltan Kodaly. The playing of recorder is not difficult, it does not create problems for the pupils, but brings them joy and satisfaction about their playing skills. This factor is therefore one of the most important for the creation of positive self-expression skills and motivation during the music lesson. Based on the opinion of B. Teplov (Теплов, 1947), the musical talent is formed in the childhood and it manifests itself in the pupil's attitude towards the music: he or she likes or dislikes it.

Combining the singing skills with the playing of recorder in the music lesson brings the joy to the pupils about their ability to play and creates the positive motivation. A teacher develops a vocal and instrumental musical score, encouraging all pupils to participate in playing music, thereby creating a situation, when each pupil achieves a positive result in accordance with his or her specific playing skills. The creation of skills to play in the group is equally important. Learning to read the notes in the staff is the beginning for the creation of polyphony in the music teaching. The teacher using the singing and playing of recorder skills may form the vocal, vocal and instrumental or instrumental groups. The pupils during the playing of recorder listen to the pitch of the sound and form a precise musical sound of the recorder.

The goal of the study: to find out the opinion of the teachers of music regarding the possibilities to use the playing of recorder in teaching music. The methods used in the study: informal discussion of the target group. The group at the beginning of the discussion is asked to share its experience and provide the comments regarding the use of playing of recorder in teaching music.

The following results were gathered after summarizing the opinions and arguments expressed during the discussion of the group:

- *all members of the target group are familiar with the playing of recorder;*
- *5 respondents admit that they play the recorder, 2 respondents have the basic skills of playing the recorder, and 1 respondent does not know how to play the recorder;*
- *4 respondents use the playing of recorder in music teaching, but only one respondent has used the elements of playing the recorder in teaching of the singing skills;*
- *1 respondent has decided to use the playing of recorder in music teaching during the next school year;*
- *all respondents consider the playing of recorder as a supplemental method, which can be used in music teaching;*
- *all respondents admit that the playing of recorder facilitates the development of pupils' musical hearing;*
- *6 respondents believe that the learning to play the recorder in a music lesson is a time – consuming learning method, because there is already limited time for teaching the curriculum;*
- *3 respondents using the recorder in the teaching process believe that the introduction of playing the recorder in the music teaching is not useful, because the recorders available to the pupils do not allow playing in unison;*
- *1 respondent expressed an opinion that the playing of recorder can be used in the music lesson only by working with a previously prepared selection of pupils.*

The following negative and positive arguments were gathered after summarizing the opinions and arguments provided during the group discussions:

- *the pupils buy the recorders manufactured by different companies, therefore their timbral sound may differ, and the pitches of the sounds, which are not always identical, do not allow reaching a perfect unison;*
- *different fingering of the recorders (German recorders and baroque recorders) makes the learning process difficult. The pupils observing each other's finger movements often learn to play incorrect pitches of the sounds, which are difficult for the teacher to control during the beginning stage of learning to play the recorder.*
- *traditional teaching methods are more useful and easier to apply in music teaching.*

The teachers of music relying on their personal experience, however, confirm the positive aspects of using the playing of recorder in teaching music for the first grade pupils:

- *playing of recorder facilitates the development of the pupils' musical achievements, especially the development of musical hearing of the pupils;*
- *facilitates the development of the pupils' self-expression skills, because playing of recorder allows each pupil accomplishing his/her individual artistic potential.*
- *the playing of recorder in teaching music facilitates the development of the pupils both from the teaching and psychological point of view.*

It can be concluded by comparing the musical development of the pupils from 3 different classes that the musical development is the highest in the classes using the playing of recorder in their music lessons. This conclusion is also affirmed by the number of pupils in each class participating in the groups of amateur performance. The number of such pupils is the highest in the classes with the elements of playing the recorder in teaching music. Therefore it can be concluded that the process of teaching music creates a positive motivation, which facilitates the necessity for an emotional musical experience for pupils, as well as the tendencies of creation of a collective body of the class and the cooperation skills among the pupils.

Keywords: *music teaching, music lesson, singing skills, playing of recorder.*

Ievads

Dziedāšanas prasmju un vokālo pamatiemaņu attīstīšana ir svarīga mūzikas stundas sastāvdaļa, kurai skolotājam nākas veltīt daudz laika. Tomēr mūzikas stundas organizācija ietver ne tikai dziedāšanas prasmju attīstīšanu, bet arī mūzikas valodas elementu, nošu raksta apguvi, kā arī mūzikas klausīšanos un radošās darbības mūzikā. Lai nodrošinātu efektīvu

mācīšanās procesu, jāmeklē jaunas interaktīvas metodes, līdzekļi un paņēmieni (Townsend, Otero, 1999).

Kā papildelementu, kas uzlabo mūzikas stundas kvalitāti un palīdz veiksmīgāk apgūt obligāto mūzikas mācības saturu, autore mūzikas mācībā iesaka izmantot blokflautas spēli. Blokflautas spēle ir vienkārši apgūstama. Blokflautu ir iespējams viegli pielāgot mūzikas mācībā, t. sk. dziedāšanas prasmes un nošu lasīšanas iemaņu veidošanā. Blokflautas spēle nav sarežģīta, tā skolēniem nesagādā grūtības, bet rada prieku un gandarījumu par savām muzicēšanas prasmēm. Tieši šis faktors ir viens no noteicošajiem pozitīvu pašizteikšanās prasmju un motivācijas veidošanai mūzikas stundā. Balstoties uz B. Teplova (Теплов, 1947) atziņām, muzikalitāte veidojas bērnībā un izpaužas skolēna attieksmē pret mūziku: patīk vai nepatīk.

Raksta mērķis – izvērtēt un piedāvāt metodiskus paņēmienus blokflautas spēles realizēšanai mūzikas mācībā 1. klases skolēniem, lai sekmīgāk attīstītu pamatiemaņas dziedāšanā.

Pētījuma metodes: pedagoģiskās un psiholoģiskās literatūras par blokflautas spēles iespējam mūzikas mācībā analīze, mūzikas mācības procesa vērošana un analīze, personiskās pieredzes refleksija, saistībā ar Latvijas Vispārējās pamatizglītības standartu mūzikas mācībā. Neformālas diskusijas analīze par blokflautas spēles izmantošanu mūzikas stundā. Skolēnu praktiskās darbības modelēšana mūzikas mācībā sākumskolā.

Rezultāti: piedāvāti metodiski paņēmieni dziedāšanas pamatprasmju veidošanai, izmantojot blokflautas spēli, veicināta skolēnu sadarbības prasmju veidošana mūzikas stundā.

Blokflautas spēles vēsturiskais apskats

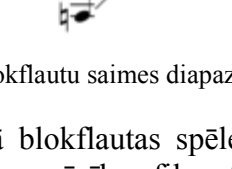
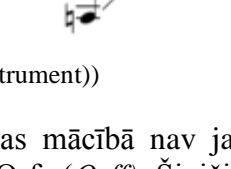
Blokflauta ir ļoti sens, koka pūšamo instrumentu saimei piederošs mūzikas instruments, saukts arī par svilpes flautu vai angļu flautu. Šis mūzikas instruments ir viens no pašiem senākajiem pūšaminstrumentiem, kas ļoti tālā pagātnē tika izmantots medību rituālos. Laika gaitā instruments ir attīstījies un mainījies, dažādos laika periodos tam bijušas dažādas uzbūves. No citiem koka pūšamo instrumentu saimes instrumentiem tas atšķiras ar septiņiem caurumiem jeb gaisa sprauslām skaņas augstumu fiksēšanai, apakšējo vienu vai divus bieži dubultojojot, lai varētu spēlēt pustoņus. Šādā veidolā instruments pazīstams kopš 14. gs. Mūsdienās blokflautas ir izgatavotas no koka, plastmasas, bet senāk pat no zilonkaula.

Blokflauta savu popularitāti ieguva viduslaikos. Tā tika izmantota baroka laikmeta komponistu darbos. No 16. līdz 18. gs. blokflauta ir galvenais flautas veids Eiropā. Piemēram, J. S. Bahs, G. F. Telemans, A. Vivaldi un H. Persels izmantoja blokflautas skanējumu atdarinot pastorālas ainas, brīnumainus notikumus, bērnu, laulības, mīlas ainas savā mūzikā. Vēlāk, attīstoties koka pūšamo mūzikas instrumentu saimei, blokflautas popularitāte zūd, bet atkal uzplaukst 20. gs., daļēji īstenojot agrīnās mūzikas vēsturiskā atskaņojuma interpretāciju. Mūsdienās ir sastopamas un tiek izmantotas septiņas dažādu izmēru blokflautas (Phypers, 2012). Tomēr vispopulārākie blokflautu saimē ir cilvēka balsij (soprāns, alts, tenors, bass) atbilstoši mūzikas instrumenti (skat. 1. att.).

1. attēls. Blokflautu saime (bass, tenors, alts, soprāns, sopranino (piccolo) (Recorder (musical instrument))

Blokflauta ir ļoti pateicīgs instruments, apgūstot muzicēšanas pirmsākumus. Spēle uz blokflautas ir vienkārša, tā ir piemērota amatieriem. Mūsu sabiedrībā blokflautu uztver kā bērnu instrumentu, bieži – pat rotaļu instrumentu. Tomēr arī daudzi profesionāļi ir iecienījuši instrumenta pietiekami plašo diapazonu (skat. 2. att.).

In C	Range	In F	Range
garklein (de)		sopranino	
descant (soprano)		treble (alto)	
tenor		bass	
great bass		contra bass	
subcontra bass or contra great bass		sub-subcontrabass or double contra bass (octocontrabass)	

2. attēls. Blokflautu saimes diapazons (Recorder (musical instrument))

Mūzikas pedagoģijā blokflautas spēles izmantošana mūzikas mācībā nav jaunums. 20. gs. vidū to savās mūzikas mācības filozofijās popularizē Karls Orfs (*Orff*), Šiniči Suzuki (*Suzuki*), Zoltans Kodali (*Kodaly*).

Zoltans Kodali mūzikas mācībai izmanto vokālu pieeju. Viņš uzskata, ka vienīgais veids, kā izprast kāda ir mūzikas ideja, ir caur dziedāšanu saprast melodiju, harmoniju, ritmu. Balss ir ne tikai oriģināls instruments, bet arī vienīgais veids, kā skolotājs var redzēt skolēna muzikālo izaugsmi un spriest par skolēna izpratni. Blokflautas tiek izmantotas mūzikas mācības sākuma pakāpēs, bet tikai kopā ar dziedāšanu (Howell, 2012).

Blokflautas izmantošana mūzikas stundā

Mūzikas stunda sākumskolā, īpaši 1. klasē, ir virzīta uz dziedāšanas, kā arī skolēnu vokālo pamatiemaņu attīstīšanu. Uzsākot mācības 1. klasē, mainot mācību vidi no pirmskolas izglītības iestādes uz vispārizglītojošu izglītības iestādi, skolēni bieži apjūk dažādo skaņu un trokšņu jūklī. Skolēni ar mūziku, dziedāšanu visbiežāk saskaras klausoties mūzikas ierakstus multimedijās, kuros izvēlas klausīties sākumskolas skolēnam gan saturiski, gan melodiski grūti uztveramus mūzikas ierakstus. Skolotājam, uzsākot dziedāšanas pamatiemaņu veidošanu mācību procesā, nākas saskarties ar situāciju, kurā lielākajai klases daļai ir vāji attīstīta prasme ieklausīties un reproducēt skaņu ar balsi, jo skolēniem vēl nav izveidojusies fonemātiskā dzirde. A. Zaporožecs (Запорожеч, 1986) uzskata, ka praktiskā darbība ir vienīgā iespēja muzikālās dzirdes attīstīšanai un sekmēšanai. Ikdienas dzīvē skolēni tikpat kā

nedzird reālu cilvēka dziedāšanu, jo mūsdienu straujajā dzīves ritmā ģimenēs maz laika velta tradicionālai muzicēšanai.

Viens no mūzikas mācības mērķiem ir veidot skolēniem pareizas vokālās iemaņas, akcentējot uzmanību uz pareizu ieelpu, skaņas veidošanu, arī stāju. Skolēna stāja ir viens no tiem nosacījumiem, kura ievērošana sekmē gan elpas, gan toņa veidošanu. Pareiza elpa ir svarīga gan dziedāšanai, gan blokflautas spēlei, bet toņa kultūra veidojas kā elpas, stājas mijiedarbība. Tieši šiem dziedāšanas aspektiem ir kopējas iezīmes ar blokflautas spēles pamatiem: elpas un stājas mijiedarbība veido blokflautas skaņējuma tembru.

Jebkura skaņa vienmēr tiek uztverta un apstrādāta kopā ar tās skaņēšanas ilgumu un tembru (Griffin, 2007), tātad, apvienojot blokflautas skaņējumu ar dziedāšanu, tas sniedz skolēnu dzirdes centram papildus kairinājumu. Blokflautas un cilvēka balss skaņu tembrālās atšķirības tiek apstrādātas dažādos smadzeņu laukos – sekundārajos un asociatīvajos, tāpēc var uzskatīt, ka blokflautas spēles un dziedāšanas apvienojums sekmē smadzeņu darbības aktivitāti, pamatojoties uz M. Tervaniemi un I. Vinklera (Tervaniemi & Winklera, 1997) pētījumiem.

Lielākajai daļai skolēnu patīk mācīties blokflautas spēli, jo tas nav sarežģīti un ir aizraujoši. Blokflautas spēles mācības sākumā ir svarīgi apgūt iepūtienu un prast precīzi nosegt flautas caurumus jeb gaisa sprauslas.

Sākotnēji dziedot skolēni nespēj fiziski noturēt konkrētu skaņas augstumu, bet blokflautas spēle ļauj skolēnam ar roku palīdzību fiksēt konkrētu skaņas augstumu, tādējādi ļaujot sadzirdēt un reproducēt skaņu, vienlaicīgi radot priekšnoteikumus noturīgas melodijas veidošanai blokflautas spēlē. Vienlaicīgi ar elpas un iepūtienu veidošanu blokflautas spēlē, skolēni apgūst nošu lasīšanas iemaņas. Tas saskan ar Z. Kodali (*Kodaly*) mūzikas mācīšanas filozofiju, ka viens no galvenajiem mūzikas mācības mērķiem ir mūzikas valodas elementu apguve saistībā ar iekšējās dzirdes attīstību (Howell, 2012). Mūzikas pedagoģijā pieņemts, ka bērna balss attīstība sākas ar pirmās oktāvas vidusdaļu (Mediņš, 1958). Lai skolēni vieglāk uztvertu nošu ritma pierakstu, skolēniem piedāvā spēlēt vienkāršus ritma piemērus, izmantojot vieglāk reproducējamus skaņu augstumus, neizmantojot līnijkopu (skat. 3. att.).

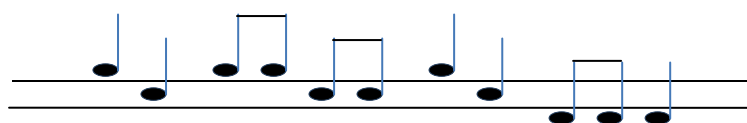
3. attēls. Ritma piemērs

Nākošais solis nošu pieraksta lasīšanas apgūvē ir melodijas uz *vienas skaņas* solfedžēšana un/vai atskaņošana uz blokflautas, nenorādot konkrētu nošu augstumu. Skolēniem piedāvā nošu rakstu, izmantojot vienu nošu līniju, lai radītu izpratni par jēdzienu „notis uz līnijām”, „notis virs līnijām” (skat. 4. att.) un „notis zem līnijām”.

4. attēls. Notis virs līnijām

Vēlāk, pakāpeniski palielinot nošu līniju skaitu līdz pilnai līnijkopai, skolēni apgūst jēdzienus „notis starp līnijām” (skat. 5. att.).

5. attēls. Notis starp līnijām

Šāds nošu lasīšanas prasmju apguves paņēmiens ļauj saprast, ka viena un tā pati melodija var skanēt dažādos augstumos. Respektīvi, tiek veidoti pamati relatīvajā solmizācijā un melodiju transponēšanā citās tonalitātēs, kas saskan ar Z. Kodali (*Z. Kodaly*) relatīvās solmizācijas metodisko pieeju.

Piedāvātais darba paņēmiens ļauj skolēniem gan solfedžēt, gan spēlēt uz blokflautas vienkāršus motīvus un melodijas. Sekmīgi muzicē arī tie skolēni, kuriem vēl nav izveidojušās dziedāšanas pamatiemaņas, kuri nespēj reproducēt skaņas augstumu, kuri „rūc”.

Kombinējot dziedāšanas prasmes ar blokflautas spēli, mūzikas stundā veidojas situācija, kas skolēnos veicina prieku par muzicēšanu un pozitīvas motivācijas veidošanos. Skolotājs veido vokāli – instrumentālu mūzikas partitūru (skat. 6. att.), rosinot visus skolēnus iesaistīties muzicēšanā un veidojot situāciju, kurā ikviens skolēns sasniedz pozitīvu rezultātu atbilstošu viņa konkrētajām muzicēšanas prasmēm.

Tikpat svarīga ir grupas muzicēšanas prasmju veidošana. Spēlējot blokflautu, skolēni ieklausās skaņas augstumā un veido precīzu blokflautas skanējumu, akurāti nosedzot instrumenta caurumus jeb gaisa sprauslas. Vienbalsīgu melodiju spēlēšana grupā uz blokflautas sekmē skolēnu dzirdes attīstību un unisona veidošanos dziedāšanas prasmju veidošanā.

Kad skolēni ir sapratuši nošu rakstības principus uz/zem/virs līnijām, pakāpeniski izveido līnijkopu. Nošu raksta līnijkopas apguve ir sākums daudzbalsības veidošanai mūzikas mācībā. Izmantojot dziedāšanas un blokflautas spēlēšanas prasmes, skolotājam ir iespēja veidot vokālus, vokāli–instrumentālus un instrumentālus ansambļus.

6. attēls. Vokāli – instrumentāla partitūra

Skolotājam tas nav viegls uzdevums, jo nepieciešams koordinēt skolēnu centienus spēlēt blokflautu, izmantojot individuālu pieeju skolēniem, piemēram, dažādas sarežģītības partijas, sekojot, lai skolēns spētu sekmīgi veikt izvirzīto uzdevumu. Apvienojot divas un/vai vairāk blokflautu partijas veidojam orķestra muzicēšanas pieredzi. Mūzikas partitūrās metrisku struktūru un skaņkārtu pievieno, kad skolēni izpratuši nošu lasīšanas pamatiemaņas.

Pētījuma metodoloģija

Pētījuma mērķis: noskaidrot mūzikas skolotāju viedokli par blokflautas spēles izmantošanas iespējām mūzikas mācībā 1. klasē. Pētījumā izmantotās metodes: neformāla diskusija. Pētījuma respondenti: izveidota fokusgrupa, kuras sastāvā ir 8 mūzikas skolotāji. Mūzikas skolotāju pedagoģiskā darba pieredze ir no 2 līdz 25 gadiem, visiem respondentiem ir iegūta augstākā pedagoģiskā izglītība. Fokusgrupas dalībnieki ir savstarpēji pazīstami, kas ļauj moderatoram veidot brīvu un atklātu diskusiju. Diskusijas norises vieta: mūzikas kabinets skolā. Uzsākot neformālu diskusiju par blokflautas izmantošanu mūzikas mācībā, fokusgrupas dalībnieki tiek iepazīstināti ar diskusijas norises kārtību, katrs fokusgrupas dalībnieks tiek pierēģistrēts un katram dalībniekam tiek piešķirts identifikācijas numurs. Diskusijas sākumā grupai tiek piedāvāts dalīties ar savu pieredzi un sniegt komentārus attiecībā uz blokflautas izmantošanu mūzikas mācībā. Diskusijas norises laiks: 50 minūtes.

Apkopojot grupas diskusijā izteiktos viedokļus un argumentus, tika iegūti šādi rezultāti:

- visi fokusgrupas dalībnieki ir pazīstami ar blokflautas spēli;
- 5 respondenti atzīst, ka prot spēlēt blokflautu, 2 respondenti ir apguvuši blokflautas spēli pamatprasmju līmenī, 1 respondents neprot spēlēt blokflautu;
- 4 respondenti blokflautas spēli izmanto mūzikas mācībā, bet tikai 1 respondents ir izmantojis blokflautas spēles elementus dziedāšanas prasmju apgūvē;
- 1 respondents nākošajā mācību gadā ir nolēmis izmantot blokflautas spēli mūzikas stundā;
- visi respondenti blokflautas spēli uzskata par darba paņēmieni, ko var papildus izmantot mūzikas mācībā;
- visi respondenti atzīst, ka blokflautas spēle sekmē skolēnu dzirdes attīstību;
- 6 respondenti uzskata, ka blokflautas spēles apguve mūzikas stundā ir laikietilpīgs mācību paņēmieni, jo mācību satura apguvei jau tāpat ir ierobežots laiks;
- 3 respondenti, kuri izmanto blokflautu pedagoģiskajā procesā, uzskata, ka blokflautas spēles organizēšana mūzikas mācībā nav lietderīga, jo ar skolēniem pieejamajām blokflautām nav iespējams spēlēt unisonā;
- 1 respondents izsaka viedokli, ka blokflautas spēli var izmantot mūzikas stundā, bet tikai strādājot ar iepriekš sagatavotu skolēnu izlasi.

Secinājumi

Neformālās diskusijas par blokflautas spēles realizāciju mūzikas mācībā izkristalizējās sekojošie secinājumi: mūzikas skolotāji nav gatavi izmantot blokflautas spēli mūzikas mācībā, kaut arī atzīst tās lietderīgumu. Kā galvenie pretargumenti un **negatīvie aspekti** tika minēti:

- skolēni iegādājas dažādu firmu ražotas blokflautas, kuru tembrāli dažāda skaņējums un ne vienmēr identiskie skaņu augstumi neļauj veidot perfektu ansambli;
- blokflautu atšķirīgā (vācu blokflautas un baroka blokflautas) aplikatūra traucē spēles apguvi. Skolēni, vērojot viens otra pirkstu kustības, bieži iemācās spēlēt nepareizus skaņu augstumus, ko skolotājam blokflautas spēles apguves sākumposmā ir grūti kontrolēt;
- mūzikas mācībā lietderīgāk un vieglāk pielietot tradicionālas mācību metodes.

Tomēr mūzikas skolotāji, pamatojot ar personīgo pieredzi, apstiprina, blokflautas spēles realizācijas mūzikas mācībā 1. klašu skolēniem **pozitīvos aspektus**:

- blokflautas spēle sekmē skolēnu muzikālo sasniegumu izaugsmi, īpaši mūzikas skolēnu dzirdes attīstību;
- veicina skolēnu pašizteiksmes prasmju attīstību, jo blokflautas spēle ļauj katram skolēnam realizēt savu individuālo māksliniecisko potenciālu;
- blokflautas spēle mūzikas mācībā sekmē skolēnu izaugsmi gan pedagoģiskajā, gan psiholoģiskajā aspektā.

Autores pieredzes refleksija parāda, ka, vērojot 3 dažādu klašu skolēnu muzikālo izaugsmi, klases, kura mūzikas stundā izmanto blokflautas spēli, muzikālā izaugsme ir vislielākā. Šo secinājumu arī apstiprina to skolēnu skaits, cik skolēni katrā klasē piedalās skolas mākslinieciskās pašdarbības kolektīvos. Klasē ar blokflautas spēles elementiem mūzikas mācībā šādu skolēnu ir visvairāk. Tātad, mūzikas mācību procesā veidojas pozitīva motivācija, kas veicina emocionāla muzikāla pārdzīvojuma nepieciešamību skolēniem, kā arī klases kolektīva veidošanās tendences un skolēnu sadarbības prasmes.

Literatūra un avoti

1. Howell, S. T. *Kodály and the Recorder*. Skatīts 19.08.2012. <http://www.dolmetsch.com/kodalyrecorder.htm>.
2. Griffiths, D. T. (2007). The neural processing of complex sounds. In: I. Peretz, R. Zattore (Eds.) *The cognitive neuroscience of music*. NY: Oxford University Press.
3. Mediņš, J., Jākabsons, I. (1958). *Dziedāšanas mācīšanas metodika*. Rīga: LVI.
4. Phipps, J. (2012). *The Amazing Recorder*. Skatīts 19.08.2012. <http://www.solarhaven.org/recorder.htm>.
5. Recorder (musical instrument). Skatīts 19.08.2012. <http://en.wikipedia.org/wiki/Recorder>.
6. Tervaniemi, M., Winkler, I., & Naatanen, R. (1997). Preattentive categorization of sounds by timbre as revealed by event-related potentials. *Cognitive Neuroscience and Neuropsychology*, 8, 2571-2574.
7. Townsend, T., Otero, G. (1999). *Global Classroom. Activities to Engage Students in Third Millennium Schools*. Australia: Hawker Brownlow Education, 242 p.
8. Теплов, Б. (1947). *Психология музыкальных способностей*. Москва: Издательство Академии Педагогических наук РСФСР.
9. Запорожеч, А. (1986). *Избранные психологические труды*. Том Т. Психическое развитие ребёнка. Москва: Педагогика.